

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutam ad catholicorum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség: Sz.-István-u. 3. sz. Kiadóhivatal: Szt.-István-tér 1. sz.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Deficites gazdálkodás.

Előre látható volt, hogy a mult inséges esztendő az államháztartáson is érzékeny nyomokat fog hagyni. Mikor az inségesek kenyeret és vetőmagot kértek az állam megtette azt, hogy felfüggesztette az adóbehajtásokat, néhol el is engedte az adót, sőt vetőmagot is adott — kölcsönbe. Kenyeret azonban nem adott nekik. De ebből is előre lehetett gondolni, hogy az ideai adójövedelem csökkenni fog, — egy-két millióval, ami természetesen balra billenti az államháztartás mérlegét és eltünteti a költségvetésnek 75,000 forintban előirányzott feleslegét.

Azonban az első évnegyed szomorú pénzügyi eredménye, melyet most tett közzé a hivatalos lapban a pénzügyminiszter, sokkal meglepőbb dologról értesítette az ország közönségét. Az ideai első évnegyed ugyanis harminczegy millió deficcitral zárult.

Jól tudjuk, hogy az első sőt a második és harmadik évnegyed is mindig deficcitral szokott végződni, de helyre hozta azt az utolsó; s ezért ezt nem is tekintik tényleges deficcitnak, hanem műnyelven „kezelési“ deficcitnek.

Csak hogy más esztendőben a három évnegyed kezelési deficcitje együttesen sem rugott ilyen horribilis összegre és így jogosan lehetett reményleni, hogy a termés betakarítása után beköszöntő utolsó

évnegyed busásan meghozza a kint levő adókat — késedelmi kamatokkal együtt és megszünteti az egyes tételeknél mutatkozó deficcitot, amely a pénzügyminiszter magyarázata szerint úgylis csak „futó átmeneti“ természetű bíró jelenség.

A mostani deficcit kimagyarázásánál már Lukács miniszter nem elégszik meg az eddigi methodussal, hogy egyszerűen múlt tüneménynek deklarálja azt. Hosszas indoklást fűz a kimutatáshoz, de ez az indoklás nem ad tiszta képet a helyzetről.

Egyik mentsége, hogy az adóbehajtás szünetet tartott s nagyon sok adót egészen elengedtek az inséges vidéken, megállja a helyét, de a 31 millióból csak másfél milliót magyaráz meg, még csak ennyivel apadt az egyenes adókból befolyó jövedelem; sőt ezt is ellensúlyozza felelő részben a fogyasztási adójövedelem gyarapodása.

A miniszternek másik főmetsége az a körülmény, hogy a közös kiadások a mult évben ötödfél millióval emelkedtek s ezt a csekély póthitelt, mely még a mult év mérlegét terhelte, csak a folyó év elején számolták el. Csakhogy akkor pedig az 1897-iki mérleget és kimutatott felesleget teszi tönkre ez a közöstyű póthitel.

És még mindig marad 24 millió deficcit, amelyet „átmeneti jellegű ingadozásból“ ki magyarázni nagyon naiv dolog lenne, különösen akkor, amikor minden

inség és adóelengedés dacára tényleg két millió frttal gyarapodott az előző évhez képest az első negyedév bevételeinek összege.

Ez a feltűnően rossz pénzügyi eredmény azt mutatja, hogy nem lehet tovább folytatni a szemképrázató játékot, melyet Wekerle honosított meg. A költségvetés nem reális, régen hangsúlyozta az ellenzék, Horánszky is társai ki is mutatták a költségvetés hibáit, — de nem adtak semmit felvilágosításokra.

A nép adózóképessége ki van mérítve, nem lehet tovább fokozni azt. A pénzügyminiszterek azonban mindig többet és többet irányoztak elő, hogy kollégák szertelen követeléseit kielégíthessék. E mellett a legfőbb adóalappal, a magyar föld sorsával mit sem törődtek; így nem csuda, hogy zátonyra jutott a liberális gazdálkodás.

Mos már nincs egyéb hátra, mint emelni a kvótát, akárcsak szerény néhány perccenttel is. Jól tudjuk, hogy minden egyes perccent kvóta emelés több mint egy millió forint gyarapodást jelent — a közös kiadásokban és adóemeléssel — Magyarország számára.

Ha pedig ez bekövetkezik, akkor nincs az a Wekerle, a ki még egyszer helyreállítsa Magyarország pénzügyi mérlegét.

Az ideai szépen mutatkozó természetől még sokat remélhetünk, ha a börzespekuláció megint le nem nyomja a gabona

Szeretet az iskolában.

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

Irta: Mody János.

Motó: Nevelőnek, tanítónak lenni, az emberiség javításának és nevelésének emelő gondolata nélkül, — legnyomorultabb kézimesterség. Braubach.

Édes szeretet! Te minden jelenés közt legtisztább jelenés a világon! Ahol te jársz: sugaras lesz az éj, fény terem a nyomodba. Jová teszed az embert, békévé büvölöd harcainkat, termővé varázsolod a földet, a hova lényednek egy paránya hull. Hatalom vagy, de nem félelmes, hanem kíváncsú. Fegyver vagy, nem ártalmas, de áldásos. Kivánlak, óhajtlak, epedek utánad; mert közelebb hozod egymáshoz a szíveket, letöröld a nyomor köveit, megvigasztalod az árvát s az enyhülés balzsamát csepegteted minden sebre, minden fájdalomra.

Mily némes vagy, mily égi! Nincs benned hazugság, képmutatás, nincs önzés. Erős, de szelid kezekkel emeléd fel a gyengéket s ragyogó szárnyaid zaja olyan, mint azé az evezőcsapásé, amely a hajót a kikötőbe viszi. Az emberiségnek Silóe-törvénye vagy te, a melyben lemoshatja kiki magát a munka verejtékét, az élet küzdelmeiben reá szállt port és sálakot, hogy felüdülve, friss erővel, kipihent idegekkel folytathassa a kemény túsát.

Oh, elképzelem azt a boldog világot, ahol feltétlenül te uralkodol és együtt uralkodnak veled a boldogság, az igazság, a becsületesség és a tisztesség!

Hol volna kívánatosabb és komolyabb szereped, mint a nevelés birodalmában? Hisz maga a nevelés-művészet sem egyéb, mint egy hosszantartó, mély és nagy szeretet, magában is elég hatalmas arra, hogy nemesisen és boldogítson. És hol volna megjelenésednek, leteljedésednek ünnepibb értelme, áldóbb hivatása és magasabb feladata, mint az iskolában, a hol az ártatlan gyermeki lelkeket megfürösztöd a szelid örömei harmatában s a megnyugodott szíveket betelited az emberi érzések tisztaságával?

A te lelked rakja meg a szíveket kincsekkel és érleli meg az emberi lélek gyümölcseit, melyek szent Pál apostol szerint a következők: az öröm, a béke, a jószág, a kegyesség, a hit, a tisztaság, a szelidség, a türelem, az igazság, a bűség, a hála, a becsületesség, az irgalmasság, a megtartóztatás és a mértékletesség. Te benned és te általad árad azért az iskolában minden nemesebb érzés; szelidség fékezi a már-már kitörő haragot; gyengédség előzi meg a durvaságot; előkelő, humanus gondolkozásod teszi finomabbá a társalgás hangját, tartja távol az illetlen szót és mikor elérkezik ideje, a te lelked tiszta szárnyain emelkedik az osztály imája, gondolata lsten színe elé. Te vagy az a legazentebb és leg-

nemesebb viszony, a melyben az egyik ember a másikban rokonséget, hiányzó tulajdonainak kiegészítőjét szemléli. Te kötöd össze, te emeled fel és te hevited az embereket, a kik gyengeségük, tehetetlenségüknél fogva egymás segítségére, vigasztalására és bátorítására szorulnak. Beléd fákad a tettleges segélyben nyilatkozó részvét is, mely abban áll, hogy a mások érzelmeit teljesen a magunkéi gyanánt érezzük s értük akként cselekedünk, mintha mi volnánk az ő helyzetükben. Te vagy az élet költésze, mely beanyagozod és ragyogóvá teheted még a legmostohább, legaszomorubb életet is!

Tanító társam! Neked nem is annyira el-médél kell csillognod, tündökölnöd, mint inkább sziveddel szeretned, érezned és boldogítanod. Papi hivatásod és papi kötelességeid vannak neked is, igaz, hogy a papi felszentelésben nyert természetfölötti kegyelmek nélkül; de a melyet a te szivedben a szeretettől kell látnod, mint egy nagy tűztenger, de mégis nyugodtnak maradnod, mint az esti csillag. Szivedben szeretettel, arczodon békével és vidám komolysággal lépd át mindenha az iskola küszöbét; miként Mózes az égő csipkebokor előtt saruit leoldotta, te is ült le magadról minden nemtelent, hagyj kívül a keserűségeket, amik megmérgezik a lelket, mert a hely, a hová lépsz: szent! Ne légy soha mogorva, visszataszító, hanem derült, mint a reggeli pír,

árakat a régi alacsony nivóra, amire már megindult a hajsz.

Akkor aztán ettől is hiába várjuk a javulást.

Megtévedt fiatal ember.

Mindenki a legnagyobb megdöbbenéssel értesül itt Székesfehérváron arról a merényletről, melyet ifj. Mader Ferencz székesfehérvári születésű fiatal ember követett el a fővárosban tegnap hajnalban három lövéssel halálra megsebesítve egy rendőrellenőrt. A legmélyebbsajnálatlaltal és részvétellel fordul a város közönsége Mader Ferencz dr. táblai bíró köztisztviselőben álló családjá felé, a melyet olyan nagyon megszorított egyik tagjának eltévelyedése. Merítésenek erőt a súlyos csapás elviselésére abból az általános tiszteletből, a melyvel kivétel nélkül mindenki adózik nekik, és a mely soha erőteljesebben nem nyilvánult meg, mint most, amidőn az eltévedt fiú gonoszsága szüleinek és testvéreinek oly nagy szomorúságot okozott.

A szomorú eset előzményei és részletei a következők:

A múlt hónap 8-án történt, hogy az Ujvilág-utcában botrányos módon viselkedett egy éjszakai mulató kompánia. A sarki kávéházból jött ki a társaság egészen beborozva s hangos nótával, a járókelőket inzultálva a Kosuth Lajos utca felé tartott. Egy rendőr megintette a zajongókat, a kik erre elhallgattak, de egyikök összeszidta a rendőrt s csak azért is tovább lármázott. A rendőr szipolt, a mire néhány társa sietett oda, aztán együttesen bekisérték a negyedik kerületi kapitányságra a csendőrszolgát.

Szerdahely rendőrellenőr volt akkor az inspekcziós; kihallgatta az eléje kísért embert.

— Mi a neve?

— Ifj. Mader Ferencz nyomdász.

A további kérdésekre elmondta, hogy Székesfehérvárott született 1872-ben, fia Mader Ferencz táblai bírónak, a székesfehérvári törvényszék bírójának.

E közben folyton szidalmazta a rendőrséget, úgy hogy az ellenőr elzárta s reggelig

fogva tartotta. Másnap délelőtt aztán Sajó Sándor rendőrkapitány elé került, a ki őt forint pénzbírságra, illetőleg egy napi elzárásra ítélte.

— Megfizeszi-e, vagy leül? — kérdezte a kapitány.

— Nincs pénzem.

Mader akkor arra kérte a kapitányt, hogy a büntetés lefizetésére adjon haladékot. El is bocsátották, csakhogy Madernek kisebb gondja is nagyobb volt, minthogy jelentkezzen a kapitányságon. Teljes egy hónapig bujkált s csak június 9-én jelentkezett a kapitányságon. Ott a többi fogolylyal tolonczkocsira ültették s kiszállították a tolonczháza. Szerdahelyi rendőr ellenőr szállította el a rendőrfogházba s akkor azt mondta neki:

— Látja miért nem ment ki gyalog jelentkezni, most tessék beülni!

— Ezért bosszút állok, — kiáltott Mader a tolonczkocsiból Szerdahelyi ellenőrré.

Mader szombaton szabadult ki a tolonczházból s bosszuját rettenetesen váltotta be. — Revolvert szerzett, hat golyót tett bele, aztán így fölfegyverkezve, vasárnap ünnepnapon elment a szerb-utcai kapitányságra.

Hajnali három óra felé ért a szöke fiatal ember a kapitánysági épület kapujába. Stianszy Szilveszter 641-es számú rendőr állt akkor posztján.

— Csafönt van a rendőrellenőr? Kérdezte Mader.

— Fenn van az első emeleten. Mit akar tőle?

— Följentelek valakit.

Erre Mader felsietett a szűk lépcsőn az első emeletre, s hol balra fordult s a nagy előszobában találta a rendőrellenőrt. A petroleumlámpás csak homályosan világított, azért Mader, a kit bosszujra különben is elvakított, nem vette észre, hogy nem Szerdahelyi ellenőrral áll szemben. Szó nélkül kirántotta a zsebéből revolvert s egymásután háromszor rásütötte a gyanúsuln emberre.

Stianszy rendőr a lövések zajára fölakart futni az emeletre, de akkor már szembe jött vele a merénylő. Kezében még füstöltgött a revolver.

— Meg ne fogjon, mert lövök! kiáltott reá.

A rendőr azonban hirtelen átnyalábolta s néhány lépcsőfokon együtt gurult le vele. E közben felbredtek a lépcsőháztól balra nyíló örszobában a legények s társuk segítségére siettek Maderert behurczolták az örszobába s

erősen megkötözték. Néhányan pedig fölmentek az emeletre, a melynek korlátja mellett nagy vértócsában feküdt Bóta János rendőrellenőr.

— Mglött... a nyomorult... nem ismerem...

Csak annyit tudott mondani, aztán olvastette eszméletét. Értesítették a gyilkosságról a főkapitányságot és a mentőket. Elsőnek a mentők érkeztek meg, a kik megvizsgálták a vérző embert. Megállapították, hogy két golyó érte Bótát, az egyik jobb halántékába röpült, a másik pedig hasába. Mind a két sebe halálos.

A sebesültet hajnali négy óra felé beszállították a Rókus-kórházba, a hol a tizenötös számú külön szobában helyezték el. Rögtön gondozni kezdték, de az orvosi segítség hiába való lesz, mert nincs remény megmentésére. Ujpesten lakó feleségét és gyermekeit értesítették a bajról.

Az elvetemedett merénylőt ma reggel a főkapitányságra kísérték s ott egy második emeleti cellába zárták. Székesfehérvárott lakó édesapját táviratban táviratban tudatták fia megtévedéséről. Ifj. Mader Ferencz legutóbb az Egyetemi nyomda korrektora volt. Ezideig szolid embernek ismerték s mindenki csodálkozik szörnyű cselekedetén.

Mader vallomása szerint el volt határozva már hónapok óta, hogy öngyilkossá lesz, mert bántotta őt a tudat, hogy semmit sem tanult. Kiszabadulása után is öngyilkossági kísérletek gondolatával foglalkozott, de mint mondja nem volt lelkierője a tett végrehajtására. Kiszabadulása óta nyomdába többé nem ment és éjjel is az utcákon barangolva, határozta el magát, hogy azon rendőrellenőrt, ki őt kocsin a rendőrfogházba beszállította, agyonlöv. Ezzel az elhatározással ment fel a szerb-utcai kapitányságra s elkövette tettét.

Itt előadott s a tett indokára vonatkozó vallomását részben lerontja az atyjához még május 19-én intézett levél, mely atyja által a rendőrséghez beküldetett és a melynek egyik pontja így szól:

„Amennyiben pedig szombaton már lejár a kitűzött fizetési határidő, komolyan hozom tudomására, hogy ezen kéresem teljesítésének mulasztása a legkevésbé sem leendene jó következményű, mert ez esetben kész vagyok a bekövetkezendő rendőri presszió ellen a leghatározottabban fegyverrel fellépni és ezen cselekedettemmel megteszem a végsőt.”

Ifj. Mader Ferenczet még tegnap átkisér-

barátságos, mint a nap. Légy szeretetteljes tanítványaid iránt, főm a velük való érintkezésben és bánásmódban; de sohasem nyers és durva, habár néha a körülmények töled kemény, megrovó kifejezést követelnek is. Ne légy részrehajló, az émelgyesség kedveskedő és ne tégy növényekid között különbséget, mert a személyválogatás a mellőzöttekben irigységet, gyűlöletet támaszt a kitüntettek iránt, a mely érzélem aztán a szeretetet is kiüli. Ne nyilatkozzál gyermek előtt másokról szeretetlenül, tiszteletlenül vagy megvetőleg, mert ez abban csak önzést, hűségöt és gögőt fejleszthet. — Gondosan kerülj minden alkalmat, mely a gyermeket indulatba hozhatná, a mi benne irigységet, haragot kelthetne. Óvakodjál a tuhajtott megszegyenítéstől, megaláztatástól, a szenvedélyes kifakadásoktól, szidástól, gunytól, mivel az indulatnak leghevesebb lángra gyúlasztója az indulat. Tilts el egyenesen minden árulkodást, heves kitörést, a hangnak erős fölémelését; az izgatott taglejtéseket, homlokránczolást; egyszóval az indulatok megtestesüléseit akadályozd meg és kárhóztasd, ha a gyermek dühében elcsúsz vagy ha haragjában elvörösödik. A szeretet napja ragyogjon mindenha az iskola egén; mert ne feledd: „a lelki vidámság azon kedvező éghajlat, mely alatt minden növény díszlik — kivéve a mérgeketek.”

Tapasztalásból tudjuk, hogy ha a tanító szeretettel, átérzve és lelkesültséggel beszél el a bibliai és történelmi eseményeket; ha kedvező pillanatban úgyesen vonítja vagy vezeti le egy szívlepköz, erkölcsi elbeszélésből a tanulságokat, a jó és nemes tulajdonsá-

gokat; ha megkapóan jellemez tájakat, élénken ír le egyes állatokat vagy növényeket: a tanuló arcán meglátszik, hogy nemcsak hallják, hanem át is érzik a közlötöket, Olyan tanórák ezek, melyek alatt a tanuló kezében tartja a kulcsot a gyermekek szívéhez. Ime, tanító barátom, nyisd ki az ajtót s vess szeretettel jó magot a termékeny földbe!

A szív- és akarat képzésére, a szeretet fejlesztésére és ápolására erkölcsi elbeszéléseket, költeményeket, legendákat, meséket, mondákat, regéket, közmondásokat és talányonyokat is alkalmazunk. Ezek alapján lehet a szeretetet, részvétet, hálát, örömet, kegyeletet, tiszteletet, nyájasságot, jószívűséget, őszinteséget, becsületességet, vallásosságot, takarékoságot, engedelmisséget, hazaszeretetet fejleszteni; a szeretetlenséget, a durvaságot, irigységet, bosszuvágyat, haragot, hízlegést, makacsságot, rendtelenséget, tisztátalanságot, restséget, rágalmazást, hazudságot, szemérmelenséget, keményszívűséget stb. ellenben megutáltatni. De a szeretet és az ebből fakadó erények fejlesztésére — az ethikai és human képző elemek és anyagok mellett — még a realiseretek is igen alkalmasak. Jól mondja Sileasius: „A világ könyv, mely annak, ki abban olvasni tud, a Teremtő dicsőségét és fonségét tárja föl.” A tanító minden egyes hasznos állat megismertetésénél alkalmat talál a gyermeki szívet Isten iránti szeretetre és hálára ébreszteni.

A természet törvényei, különféle jelenetei mint a nap, hold, csillagos éj, villám, mennydörgés alapján rávezethetjük a gyermeket az Isten iránti szeretetre; a történelem csarokából pompás alkalmat nyújt Imre herceg és Imre király életének ecsetelése az isteni fele-

lem- és a jámborság. — Hunyadyé a hazá. — Mátyásé az igazság. — Kemény Simon- és Dugovics Tituszé az önfeláldozó, Szaparyé a felebaráti, XI. Benedek pápáé a szülői, Kornélia és Hágáré a gyermek-, Korioláné pedig az anya-szeretet, fölkeltesére és megkedveltetésére; de másrészt mutassuk meg neki alkalmas példákban azt is, hogy a szivtelent a képmutatót, az önzőt megvetik, a gögőst gyűlölik, a hűtlent utálják, a hálátlant megrovják, a ravasznak nem hisznek, a gonosz nyugalmat nem talál, a hazug ember pedig önmagának árt.

A szeretet fejlesztése és ápolása jórészen a tanítás szellemétől is függ. Ha a tanításonk szeretettől áthatott benső ihlettség vonul végig: akkor a jótékony hatásra biztosan számíthatunk. Szeretetet fakasztani czélzó oktatásunk tehát olyan legyen, hogy szavainkra gyuladjanak fel a gyermekek érzelmei és a gyermekek felgyuladt érzelmeinél tápláljuk előadási tüzünket, hevünket...

*
Az igaz, feláldozó szeretet egy megkapó példáját mondom el.

A gyászos emlékezetű tatárjárás idejében élt a Duna balpartján egy faluban egy öreg özvegy asszony. Hat fia volt: mind a hat a tatárok ellen küzdött; három a csatában elesett, három futással mentette meg életét. Haza érvén, egy csónakot kerestek. At akartak menekülni a folyam jobb partjára. Azonban öreg anyjuk nem akart velük menni. — „En már úgy is öreg vagyok”, — ugymond, „ha megölnek, sem baj; hanem ti fiam csak siessetek.” — A testvérek összenéztek, megérték egymást, átkarolták anyjukat, a ladikba vitték és siető-

ték a kir. ügyészséghez, melynek vizsgálóbírója Horváth Sándor, az esetről már reggel értesítve lett és a helyszínen meg is jelent.

H I R E K.

— Egyházmegyei hírek. *Károly* János káptalani nagyrépost püspöki helynökké és általános ügyhallgatóvá, *Mayer* Károly apátkanonok papnöveldei főigazgatóvá, az egyházmegyei bíráló-bizottság elnökévé és a helybeli főgymnáziumnál püspöki biztossá, *Krencz* Ignác kanonok a szentszéknél a házassági és szerzetesi fogadalom védőjévé, *Gremserger* István apátkanonok a középiskolai hittanárképesítő-bizottság elnökévé, *Scheirich* Antal, dr. *Klaucz* György, dr. *Szalay* Hubert, báró *Gudemusz* Ervin pedig ugyanezen bizottságha vizsgálókká, — *Scheirich* Antal szentszéki egyházi ügyészé, *Belesnay* István velencei plebános és dr. *Szalay* Hubert szentszéki ülnökké nevezettek ki.

— Szögyény nagykövcs ezüstlakodalma. *Szögyény-Marich* László berlini nagykövet hétfőn ünnepelt meg ezüstlakodalmát itthon Csoóron, a fejérmegyei birtokán. A berlini magyar egyesület elnöke az egyesület nevében ebből az alkalomból levélben üdvözölte.

— A Felmayer-gyár vizjoga. Legutóbbi lapunk közleménye az egész városban nagy feltűnést keltett s mindenfelé a legnagyobb megbotráncozással tárgyalták azt a blüncs hanyagságot, a mit a polgármester ebben az ügyben elkövetett s a mit igazolni még az ő ismert furszangos eszével sem fog tudni soha. Az általános felháborodás lecsillapítására kivonult mindkét tisztelt lapotársunk. Az információk mindkét lapban egy kézből eredtek s csak a czáfolat szellemében van különbség. A „Székesfehérvári és Vidéke“ a mi cikkünket egész féllhivatalos formában czáfolja s azt mondja „ellenséges indulatu- és rosszindulatu hírszertelek.“ A „Székesfehérvári

megindultak. De a mint a Duna közepére értek nagy szelvész támadt, mely a vizen nagy hullámokat vert s a ladik elakart merülni. A szegény anya így szólt fiaihoz: — „Mind elveszünk, mert nehéz a ladik; dobjatok engem a vízbe, akkor megkönnyebbül a hajócska s ti megmenekültök.“

A mint ezt a legidősebb testvér meghalt, beleugrott a Dunába s uszva próbált menekülni. A hullámok el-elborították de ismét felbukott a derék fiu s szerencsésen átuszott a tulsó partra. A ladikot már kikötötték testvérei s a megérkezőhöz siettek. Szegény anyyra ki volt merülve, hogy alig tudott a lábán állani.

A tatárok elvonulása után hazajött a magyar király, Béla is és mint jó atya gondoskodott a szegény lakosokról. Ez a történet is eljutott füléhez s a háladatos fiut királyilag megjutalmazta. Az Isten is megáldotta a jó embert, mert hosszú életet adott neki.

*

Az emberi élet az ő örömeivel és sokszor nagyon fájdalmas eseményeivel is igen alkalmas a szeretet ápolására. A tanító vagy nevelő az által szeretetheti meg magát növendékeivel, ha nem zárkózik el azoktól, hanem ha kimutatja, hogy őszinte részvétellel osztozik azoknak örömeiben, kedvteléseiben vagy bánataikban, fájdalmaikban. A melegen érző tanítónak mindig van elismerő szava a szeretetre, ha valamelyik tanítványa szüleit névnapjuk alkalmából megköszönteni óhajtja; mindig van szava az öröme, a egyik vagy másik súlyosan beteg növendéke, vagy annak szülője felgyógyult; mindig van vigasztaló szava, ha betegség vagy halál romboló gyermekesége vagy azoknak szülői

Hírlap“ a hozzá beküldött czáfolatot alaposan megkorrigálta s elég kollegiális, hogy csak „tévés információknak“ minősíti a mi adatainkat. Csak azt sajnáljuk, hogy a „Székesfehérvári Hírlap“ egyáltalán nem olvasta el figyelmesebben a czáfolatot s nem magát a vizjogi törvényt, mert az esetben ő bizonyosan észrevette volna, hogy ez a „czáfolat“ tulajdonképpen nem czáfol meg semmit abból, a mit mi irtunk, hanem lényegében teljesen ismeri az általunk írottakat. De észrevehette volna lapotársunk azt is, hogy ez a czáfolat már első soraiban maga elismeri a vizjogi törvény durva megsértését s azt, hogy a gyár vízhasználatát törvénytelen. — A „Székesfehérvári és Vidéke“ azonban olyan hangon és modorban czáfol, a minőt Havranek József polgármester szokott használni. Eltekintünk attól, hogy tőlünk a jóindulatot megtagadja, még azért sem nehezeltünk, hogy akkor, mikor a czáfolat maga a legkiáltóbb bizonyítéka az elkövetett törvénytelenységnek vagy a törvény nem tudásnak, hogy ugyanakkor bennünket vádol azval, hogy cikkünk törvény-, szak- és tárgyismeret hiányában valók, — de már ahhoz nagy czinizmus kell, mikor annak a reményének ad kifejezést, hogy a közönség a Fejérmegyei Naplónak nem ad hitelt, hanem „a függőben levő kérdések elbírálásánál a törvény alkalmazásában megbízik“. No hát tisztelt lapotársunk, úgy látszik el méltóztatott feledkezni, hogy nem csak mi, de önök is egy év óta egész kazallal horutuk össze azokat a törvénytelenégeket, a melyek városunk adminisztrálásánál előfordultak, és most mégis azt reméli, hogy a város közönsége ebben a kérdésben bekötött szemmel fog menni a polgármester után? — Avagy, mert most egy milliókkal rendelkező gyárról van szó, hát most föltétlenül megbizhatunk a polgármesterben, az önök által most olyan

között. Végül, tapasztalatból mondhatom, a szeretet növelésének igen hathatós eszköze még az ima és az ének is, ha azokat a kellő helyen és időben, szeretetre, szépre és nemesre lelkesítő, hangoló tanításaink körül alkalmazzuk.

*

Tanító barátom! Tudom, hogy „a szivet fel kell hasogatni, mint a földet, hogy befogadja a magot s meghozza a termést“, — de vannak keserűségek, amelyek megmérgezik a lelket. Te azonban ne engedél azt. Szived, eszed, hited, tudásod és minden szereteted ott vibrál a nevelés, a tanítás munkatárában. Egészen az iskoláé vagy. Nem törődöl a körülötted zajgó köznapi világgal: az égben, az eszmények honában élsz. Munkád nem okoz többé gyötrelmet, csak gyönyört, mert a szeretetet tetted alkotásod központjává. Igazi tanító vagy, ki alapjában mindig jó és nemes. Tiszta, szent a törekvésed, — jóság a forrása, szeretet a szárnya és erény a tartalma!

Vigasztalódjál! Hagyd a világot a maga ostobaságaival és dolgozzál! Bár száraz kenyeret ebédelsz alkotásaid mellett, mégis gazdagabb vagy a milliomosnál, a ki semmit sem alkot. Minél magasabbról int az eszmény, annál több buzgalmat ad! Míg álmaid, eszményeid vannak: nem maradsz soha egyedül. A gyűlöletet viszonozz szeretettel. Igaz és hü lelked nem bukhatik a sárba: mindig megtalálja az utat az éghez. Az idő igaz és lerontja, a mi nem az. S ha néha el-elborulsz is magadban a földi tökéletlenségek láttára: mosolyogva hajlik le hozzád a jó ég szerető angyala s boldogan csókolja föl részvéted tiszta könnyeit. . . .

lelkesen támogatott tiszta kezű polgármesterben? — Nekünk mindegy hogykikről van szó, mi nem személyek mellett és személyek ellen harczolunk. Senni közünk Felmayerékhoz, de igenis van közünk a város közönségének érdekéhez és ezt akkor sem áldoznánk fel, ha ebben a vizjogi kérdésben Felmayerék és nem Havranek polgármester büncös mulasztásairól volna szó. Amit irtunk azt fentartjuk és ismétljük: A Felmayer gyár vizjoga rendezetlen, mai vízhasználatát törvénytelen és az rég betiltandó lett volna. Ismétljük, hogy a 100 frt évi díj lefizetésének megtagadásához nevezett gyárnak joga nem volt, azt a polgármesternek évről-évre be kellett volna hajtania. Hogy pedig ismertük a törvényt, a szakot és tárgyat, mikor cikkünket megirtuk, azt jövő számunkban befogjuk igazolni, mert a törvény idevágó szakaszainak részletes ismertetésével fogjuk a nagyközönség előtt érthetővé tenni, hogy mikor és mi módon lett a törvény megsértve és hogy milyen porhütes ez a czáfolat, mennyire számít az emberek könnyenhibóságára és a vizjogi törvény nem ismerésére.

— Papnöveldekek vizsgálata. A püspöki palotában f. hó 13-án és 14-én a helybeli papnövelde növendékei szokott félévi vizsgálataikat tették le Dr. Steiner Fülöp megyés püspök elnökelete alatt. Az első napon a 3 ad és 4-ed éves hittudományhallgatók a lelkipásterkodástan-, paedagogia- s egyházi ékeszólásokból, a második napon az 1-ső és 2-od évesek a bibliai tudományokból. Mindkét vizsgálat a legjobb eredménnyel végződött. Hátravan még az egyházi jogi vizsgálat, mely f. hó 22-én, s a dogmatikai vizsgálat, mely f. hó 23-án, s végül a philosophiai, mely f. hó 28-án fog megtartatni.

— Közigazgatási ülés a megyénél. Fejérmegye közigazgatási bizottsága tegnap d. e. 10 órakor tartotta rendes havi ülését br. Fiáth Pál főispán elnökelete alatt a megyeház kistermében. — Az alispán jelentése szerint a múlt hónapban semmi vezetés esemény nem fordult elő a közigazgatásnál. — Dr. Steiner Fülöp megyés püspök ezeltört három esztendővel árt a bizottsághoz az iskolás gyermekek korcsmába járására vonatkozó tilalom végett. Most hogy a püspök újra árt a tárgyban, a bizottság értesíti, hogy a szabályrendelet már készen van, de a miniszter által még ez ideig meg nem erősítettet. — A Nagy Szébenből rendelt tartótlentű gépek már megérkeztek s az alispán a bizottsági tagokat fölkéri hogy délután legyennek jelen a gépek kipróbálásán. — A vizkéri patak tisztítása tárgyában hozott és már jogerőssé vált alispáni határozat ellen Molnár Lajos földbirtokos föllebbezést adott be melyet azonban a bizottság Molnár Béla fölszólalása után elutasított. — A városi tanács értesíti a bizottságot, hogy a csikvári országot mellett elhelyezett ürgödruk 100 méterrel beljebb fognak elhelyeztetni. Kenessey Gyula a közegészség és köztisztaság szempontjából ellenzi az ürgödruk ott való elhelyezését, de a közgyűlés rövid vita után elfogadja a városi tanács átiratát. A déli vasut igazgatóságának intézkedése folytán a komáromi vonat ezentúl 9 óra 32 perczkor fog elindulni Székesfehérvárról, de a többi vonatok menetrendjét különféle okok miatt nem hajlandó megváltoztatni. — Dr. Varga Zsigmond főorvos jelentése szerint a múlt hónapban a születések száma 701. a halálozások pedig 431. Házasság kötöttetett 218. — Ugyancsak a főorvos fölszólalása után az állategészségügyi statisztika vezetésével a megyei állatorvos bizott meg. — A ráczalmási tanítói hátralekös fizetésének kiadására a miniszteri leirat értelmében a község előjárósága végrehajtás terhe mellett utasítatik. — Több köz-

segi tanító államsegély iránt való kérelme pártól fog a miniszteriumhoz fölterjesztetni. — Ülés vége 12 óraker.

— A **távozási olvasókör** e hó 17-én d. u. 5 óraker saját helyiségében választmányi ülést tart, mely alkalommal a hírlapok másod-kézből leendő elárverezése is eszközöltetni fog.

— **Fülszólítás.** Huszonhét lelkes férfin a székesfejérvári intelligenciának számottevő tagjai, meleghangú fölhívást bocsájtottak ki hajdani iskolatársaikhoz, a székesfejérvári kereskedelmi akadémia volt tanítványaihoz, melyben humánus érzelmeikre és erkölcsi kötelességeikre hivatkozva arra kéri őket, hogy nélkülözhető filléreikkel és ismerőseik körében indítandó gyűjtéssel járuljanak az építési tervezett új kereskedelmi akadémia költségeinek fedezéséhez. Az aláírt összegek a gyűjtő ivvel együtt f. é. szeptember hó 1-ig *Finn* Istvánhoz, a Fejérmegyei Takarékpénztár főkönyvelőjéhez küldendők.

— A **tanító-egyesület közgyűlése.** A székesfejérvári egyházm. róm. kath. tanító-egyesület az 1898. év június 30-án Székesfejérvárott a megyeház termében évi közgyűlést tartja, melynek tárgysorozata a következő: 1. 9 óraker szentmise a székesegyházban. 2. Elnöki megnyitó. 3. A központi bizottság üléséről felvett jegyzőkönyv közlése s ezzel kapcsolatban a kidolgozásra ajánlott nevelés-tanítási tételre kihirdetése és azok feletti határozat. 4. A bíráló-bizottság jelentése a beküldött pályamunkákról és a díjazás kihirdetése. — 5. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése az egyesület kétréndebei vagyonáról. 6. Az egyesület küldöttje beszámoló a latin és görög szertartású kath. segélyalap utolsó gyűlésének lefolyásáról. 7. Központi bizottsági tagok választása. 8. A közgyűlésnek bejelentett indítványok tárgyalása. 9. Tiszteletbeli tagok választása.

— **Köszönetnyilvánítás.** Felejthetetlen nüm elhalálózása alkalmából a részvétnék oly nagymérvű nyilvánulása némileg enyhítette a pótolhatatlan veszteség fölötti fájdalmimat. Egyenkint megköszönni nem tudván, fogadják a bánatomban résztvevők ez uton ugy egyenkint, mint összesen a legmélyebb köszönetemet. *Rauscher Béla.*

— **Segédjegyzőválasztás.** *Bodajkon* e hó 14-én volt a községi segédjegyző választás, mely *Dömötör Géza* moóri szolgabíró elnökléte alatt tartott s a képviselőtestület közfelkiáltással *Benkő József* okleveles jegyzőt választotta meg, ki a hivatalos esküt nyomban le is tette az egybegyűlt képviselőtestület előtt.

— **Mulatság a lövöldében.** A lapunk mult számából helyszüke miatt kimaradt referádát az alábbiakban adjuk: F. hó 9-én egy lelkes és fáradhatatlan bizottság rendkívül fényesen sikerült mulatságot rendezett a polgári lövöldében. Az idő eleintén egy kissé kaczerkodott a vidadni akarókkal, amennyiben a kora délutáni órákban egy kis záporosóvel ijesztette meg a gyöngébb sziveket, de ezt is csupán azon nyilvánvaló jó szándékból tette, hogy fölélenkítse a forró, de poros levegőt. Hogy aztán a kis tréfálkozás után megint mosolygásra fordult, előtünedeztek a világos nyári toalettok és lassacskán benépesítették a szép kert porondos utait. Pajkos gyereklárma vegyült a sétálók csevegésébe s ujjongó jókedvűktől bizonyára visszhangzottak volna a komoly öreg fák, ha ugyan teljessen híjával nem volnának az ilyen enyélésre való hajlandóságnak. A „serdültebb“ közönség persze tisztában volt a kedves apróságok vidám hangulatának okával, melyet korántsem a táncban, vagy a muzsikában, hanem a kilátásba helyezett tombola nyereménytárgyakban kellett keresni. Hja! ilyen önzök azok a parányi szivecskék, de hát mi tagadás benne! — jól áll

nekik. Ilyenek voltunk mi jó magunk is, bizonyos számú évekkkel ennekelötte, mikor még önkénytelenül is annyi sok kedves bohóságot cselekedtünk. Most már persze szörnyű komolyak vagyunk — az első csárdásig. — Csokolni való kis utonállók kalandoztak szerte; valóssággal kimosolyogták a zsebekből a piczulákat. A megsarozott gavallérok azután élénken siettek a kevésbé követelő hölgyek udvarlására, miközben megkezdődött a nagy sorsjáték. Talán felesleges is mondani, hány piros szájaeska húzódott föltre keserű csalódásában, a kiknek nem akart kedvezni a szerencse s azokat ugyan hiába próbálták azzal vigasztalni a tapasztaltabb makák, hogy hiszen még csak ezután lesz majd részük a sulyosabb csalódásokban... nem fogott rajtuk a szép szó s csak a fehér-sapkás bácsi közelében voltak hajlandók némi édességek ellenében kiengesztelődni. — Hogy később megszükkült a levegő, fordított arányban kezdtek derülni a lelkek. A gyermeklárma szint egyidőben csitult el a hangos katonabandával s a barna zenészek léptek a pódiumra. A mi ezután következett az nem megirni való, az végigélvezni kellett. Csak azt jegyezzük meg, mivel valószínűleg sokan elfeledték megnézni az órájukat, hogy ugy hajnali három óra tájban oszlott szét a szép asszonyok, leányok tarka bokretája, mikor már az ég kezdett pirosodni a csillagok rovására.

— **Közigazgatási ülés a városnál.** A városházánál ma délelött 10 óraker szintén közigazgatási bizottsági ülés tartatott, melyen br. *Fidák Pál* főispán elnökölt. *Tóth István* főjegyző a bizottság elé terjeszti *Lőrincz József* veszprémi árvászéki díjknak kivételes nőülési engedély kiadása iránt benyújtott kérvényt, továbbá jelent a mezőrendőri kibágásokról. A földmívelésügyi miniszter leirata az erdő-öri szakiskoláknál üresedésben levő helyek betöltése tárgyában, tudomásul vétetett. A t. főorvos jelentése szerint a lefolyt hónapban született 85, meghalt 43 egyén. Házasságkötés történt 43. Továbbá jelenti, hogy a mult hónapban ejtetett meg az utczák és nyilvános épületek közegészségügyi bejárása, melyből kifolyólag a „szükséges intézkedések folyamatban vannak. Hosszabb vita keletkezett a sokat emlegetett ürgödörök elhelyezésénél. A bizottság erre néve elhatározta, hogy a dolog megvizsgálása szakközegre bizassék, a ki eljárásának eredményéről véleményes jelentést fog a közgyűlés elé terjeszteni. — Egyéb jelentések tudomásul vétele után a kir. tanfelügyelő bemutatja a tankötelesek pontos összeírására és a mulasztók szigorú megbüntetésére vonatkozó miniszteri rendeletet, mely ki fog adati a főkapitánynak. Ülés vége 11 óraker.

— **Tolvaj csemeték.** Szép aranygyűrűje van *Csernay Vilmos* palotai-utcai sütőmester egyik segédjének s bizony szemet vetett rá a keze alatt dolgozó két inas, névszerint *Schiller Max* és *Müller József*. Egyszer csak eltűnt a gyűrű és bárhogy kutatta is a károsodott, csak nem akart előkerülni. A napokban mikor már letett a reményről, hogy még valaha viszontlássza kedves jószágát, akkor pillantotta meg véletlenül a Max gyerek testén zsinórra akasztva. Persze, rögtön elvette tőle s a bajorországból idezakadt ficzkó a veréstől való félelmében megszökött a háztól, magával csábítva bajtársát is és nála felejtve holmi sütemények árát 4 forint 50 krt. A szökevények Moórnak tartottak utjokat, hol az időközben értesített csendőrség elfogta őket és bezsállította a fejérvári rendőrkapitánysághoz. Itt megmotozták a fiukat és Maxnál meg egy gyűrűt találtak, melynek eredetéről nem tudott felvilágosítást adni. Most szorongó szívvel várják megérdemelt büntetésüket.

— A **mentőköcsi.** A városi tanács a mentőköcsi elkészítését *Kovács György* székesfejérvári kocsigyártóra bízta, a ki ezt 889 frtért vállalta el.

— **Mikor a pinczér szerelmes.** Nem rossz ember különben *Szerdahelyi József*, a vasuti vendéglő ifju pinczérje, hanem a bor meg a szerelem, egy kicsit megzavarta a fejét. — Persze első sorban a szerelem. Mert ő szeretett egy leányt forrón, igazán, csakhogy fájdalom reménytelenül s ez annyira elbusította mellözött szívét, hogy — mint ez már rendes szokásuk az ilyen nyavalyában szenvedőknek — elhatározta, hogy elemészi magát. Vett egy iczi-piczi revolvért, mert azt gondolta, hogy annak szelidebb a tapintása és így egészen kényelmesen fog átevezni a másvilágra, oda, a hol már nem fáj semmi. Hanem mikor már a kezébe vette ezt a gonosz kis szerszámot, mégis nagyon megborzadt tőle. A kurázsit mint neimes boritalhoz fordult tehát, melyből adó nem ember, hihetetlen mennyiséget fogyasztott el, míg sikerült alaposan elázni. Ekkor aztán bizonytalan léptekkel ugyan, de annál szilárdabb szándékkal vonult bátyjának apáca-u. 13. sz. a. levő lakására és rögtön hozzáfogott sötét tervények kiviteléhez. Leült egy székre, kezébe fogta a revolvért, annak rendje és módja szerint behunyta a szemét s a halálhozó eszközt fejének irányozva elkezdett lövöldözni. Négy olyan hitvány kis ölmet sikerült kinyomkodnia, de még mindig nem tudott meghalni. Az ádáz puffogatásra berohantak a házbeliek és *Szerdahelyi Józsefet* lefegyverezték. Csakhamar megjelentek a hatóság emberei s keményen faggatni kezdték, mire a dult keblü írva sirva jelentette ki, hogy már keservesen megbánta a tettét. Gyöngéden bekötötték a megrongált fejét és beszállították a városi kórházba, a hol az orvos rövid gondolkozás után kijelentette, hogy *József* egyelőre nem fog meghalni.

— **Nyomor elől a halálba.** Szegény *Kriszán József* ugyan meggyűlölte az életet. Kilencz hosszu esztendő óta sanyargatta már a köszvény és annyira meggyötörte kezét lábát, hogy dolgozni már éppen nem tudott, járni is csak nehezen. Fazekas mesterember volt ennek-éltte, míg birta a munkát, de bizony betegeskedése óta csak a felesége gyámolította, hogy meglegyen a betevő falatja, hanem az is már szűken került az utóbbi időben. A minap kötődtek vele az ismerősei s azt tanácsolták a panaszkodó embernek, hogy legjobb lesz, ha tölköti magát. Akkor *Kriszán* megbotránkozva utasította vissza a gonosz tanácsot, de később ugy látszik még is meggondolta a dolgot. Ha csak egy kiesít vár még, hát jóra fordul minden, mert éppen tegnapelött tértek be hozzá a szegényügyi bizottság kiküldöttjei, hogy mint segítségre szoruló munkaképtelen embert följegyezék, de — megkésték. *Kriszán József* akkor már fönt lógott egy gerendán a padláson. Megfogadta a szót.

— **Orvtámadás.** *Gruber József* és *Adám Iovasberényi* lakosok régi haragosai szintén odavaló *Pataki János*nak és már több ízben tanuk előtt is kijelentették, hogy addig nem nyugosznak, míg agyon nem verik. *Pataki* ugy látszik szótartó embereknek ismeri eme gonosz szándéku földijeit, mert testi épségére fölötte kényes levén, napszállat után már nem is mer egyedül járni utcán. Szombat este is, mikor a nóta szerint minden jóra valólegény a babájához megyen, *Pataki* maga mellé vette *Orosz Istvánt* és megindult, — hogy hova, ahhoz senkinek semmi köze. Hát mennek, mendégelnek szépen a néptelen utcán, mikor egy fordulónál hírtelen előttik termett két sötét alak, kikben a meglepett legények a *Gruber*-fiukra ismertek és embereinket holmi félelmetes gerundiumokkal alaposan porolni kezdték. *Orosz István* látva, hogy biz ennek fele se tréfa, kerekét oldott, de nem azért, hogy kenyeres pajtáát magára hagyja az ádáz küzdelemben, hanem hogy segítség után nézzen, a mi csakhamar meg is jött néhány álmából fölvert atyafi és a csendőrok képében, a kik a kétségbeesetten

viaskodó Patakit vérző fejjel ugyan, de szerencsére élve szabadították ki a két gonosz indultu Gruber körme közül. Mivel valószínű, hogy ezek a támadást nagyobb siker reményében mielőbb megismételni fogják, mindkettőjüket bezáratották a székesfejérvári törvény-székhöz, ahol rögtön vesztégar alá tétették.

— **Tüzilárma.** Tegnap délelőtt 3/411 óra tájban a Szügyény-Marich-utcából tüzet jeleztek. *Reé* főkapitány *Polczér* alkapitánynyal rögtön a helyszínen termett, de még csak látnivalójuk sem akadt. *Ungvári* Mihály rövidáru kereskedő pinczejében gyuladt meg a fülhalmozott papírhulladék, de szerencsére rögtön észrevették s azonnal elnyomták. Hát a tűz csak egy kis ijedséget okozott, hanem az időközben megérkezett tüzoltók miatt kevésbé mult, hogy szerencsétlenség nem történt, mert a lajtoskocsit húzó lovak istrángjai kioldozódás és csak nehezen sikerült a népes utcán tovaszáguldó lovakat feltartóztatni és megállítani. Hasonló esetek alkalmával ugyan hamar dolgo akadhat a készülő mentőkocsinak.

— **A városi távbeszélő hálózat előfizetői** közé újabbak beléptek: *Dr. Molnár József* kerületi orvos 76, — *Krausz Adolf* fiai gabona- és lisztkereskedők 77, — és a „*Kegyelet*” temetkezési vállalat (*Gebauer Károly*) 78. kapcsolási számmal.

— **A borbély Odysseája.** *Jávorszky* Ferencz mikor még a más officinájában verte a habot, megismerkedett *Szabó* Juliával s a romantikus lelkű borbély heves szerelemre gyuladt Julia iránt. Erzelmei viszonzásra találtak s egy darabig egészen jól ment minden, mint a színművek első felvonásában. Idő multával aztán *Jávorszky* Budapestre zónázott szerencsét próbálandó és *Julia* természetesen hiven követte, itt hagyva *Romeó*éért a szülői házat. Ott éltek zavartalan boldogságban egy darabig, mint a páros galambok s e közben *Jávorszky*, mivel a zajos mulatságokat lehetőleg kerülte, csinos kis pénzeszkere tett szert. Ekkor aztán nyilván az ördög sugallatára hallgatván elhatározta, hogy *Julia*tól függetlenül magát és önálló üzletet nyit. A gondolatot tett követte: bucsu nélkül elhagyta szerelmes párját, Székesfejérvárra jött, itt a budai-uton fodrász-termet rendezett be és most már a saját szakállára irtotta embertársai szakállát. *Julia* egy darabig kesergett odafönt, végre megúván az egyedül-létet, ő is hazajött s borbélyunk egy szép napon csak megpillantotta valahol az utcán. Rögtön haziasietett s egy meglehangú levélben értesítést adta, hogy az aranyleg szép napok immár elmúltak, hát most már ne háborgassa tovább, tegyen egy mint ő, — felejtse el. *Julia* azonban nem szándékozott felejteni s hogy a borbély megrendült emlékező tehetségét fölfrissítse, ő is levelet írt, melyet *Jávorszky* nem csak hogy ablakába nem tett, hanem elfogadni sem akarta, sőt visszaküldte oda, a honnan jött. *Julia* tehát fogta a levelet és visszadahatatlán a kifejezések kíséretében bedobta a fodrász-terem ajtáján. A megtisztelt férfiú szörnyen röstelte a dolgot vendégei előtt és hogy a tovább való kellemetlenségeknek elejét vegye, fölvitte a levelet a kapitánysághoz, *Szabó* *Julia* megidéztesét kérve. *Julia* megjelen s a két egymásra szerelmes olyan jeleneteket rögtönzött ottan, a minőt *Poczer* alkapitány hosszú hivataloskodása alatt még nem látott. A zivarva végre lecsöndesült, hanem az utolsó, de legveszedelmesebb villámok csak a püspök-kut mellett törtek ki, a hol *Julia* a borbélyt utol-érte. *Borbélyt* még úgy nem vertek el, mint a hogy a kijátszott leányzó elbánt hűtlen *Romeó*-jával, a fiakkerosok nagy multságára, a ki végre is futásban volt kénytelen menedéket keresni. Így végződött *Jávorszky* életének első, de legnevezetesebb vihara, melynek úgy lehet még folytatása is lesz. — Ezen kisded történetcske hőse, *Jávorszky* *Ferencz* borbély úr ma megjelent szerkesztőségünkben és kijelentette, hogy a másik két lapársunknak az ő esetéről közölt híre (melyek lényegben a fentiekkel megegyeznek) teljesen valótlan és egyáltalán

minden alapot nélkülöz. Mi azonban hírünket teljesen föntartjuk, azon megjegyzéssel, hogy az adatokat a városi rendőrségtől szereztük, sőt az említett és kifejezéseiben reprodukálhatatlan levelet saját szemünkkel láttuk.

— **Csinos kis jelenet** játszódott le hétfőn délután a veszprémi pályaudvaron. Mig bent a görbe városban javában folyt az ebéd, durrogott a pezgő és járta a sok czifra tószat az új főispán kedves egészégére, addig a mi deputációnk felzihelődött és a botrányosan korán induló vonatot illető csöndes, de czifra áldások elrebegése után elhelyezkedett az utolsó kupében. Elhangzott a „*Mehe!*” és a vonat prüsszöngve megindult. Igenis, megindult, de az a kocsis, melyben a mi nemes küldöttségünk rejtőzködék, valahogy kikapcsolódott és rendületlenül egy helyben maradt. Persze, általános megdöbbenés. Szemtanuk állítása szerint a polgármester dult ábrázattal jelent meg az ablaknál és lelkendezve kiáltott a tovarobogó gőzös után:

— Hej! Vonat! Megálljon! Itt hágy benünk?

A többi urak is méltatlankodva zngták:

— Eláll! Eláll!

Az orkánzerű zsvaj túlharsogta a vonat zahatolását s a kalaz is figyelmes lett rá. Megállította a gőzöst s az illendően visszafaralt a megriadt társasághoz. A lánczok zörögtek, a gőz sistergett, a szemtanuk nevetek, uraink eljeneztek s a vonyas újra megindult.

— **Ekszerlopás.** *Fabricius* Dezső m. kir. honvédszázados tegnapelőtt délután családjával együtt éppen budai-uti lakásának kertjében időzött, miattal valószínűleg valami vándorló behatolt a nyitva hagyott utcaiz szobába, s ott egy üveges szekrényt felnyitva, abból több ékszert, mintegy 120 frt értékben magához vett és a mint jött szintoly észrevétel nélkül eltűnt. Ez időtáiban a család a konyhában volt elfoglalva, a szolga pedig vizet hordott, tehát a házbellek közül senki sem vette észre a tolvajlást. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Betörési kísérletek.** F. hó 14-én éjjel a Vörösmarty-téren levő Lőrincze-féle ház földszintjén *Deutsch* *Adolf* kereskedő boltablakát ismeretlen tettesek betörték, de az ablakhoz állított szekrény miatt nem sikerült beljebb hatolniuk. — Ugyanazon nap virradóján pedig a Simor-téri *Vörösésáky* *János* borkereskedő boltját próbálták hasonló szándékkal feltörni s az ajtón levő lakatot a keresztvassal együtt már le is feszegették. buzgó munkálkodásukat azonban hihetőleg valami arra menő kocsis zörgése megzavarta, mire az éj lovagjai elpárologtak.

— **Epilog.** Pár hét előtt megemlékeztünk a közkedvelt cigányvajdánkat, *Lakatos* *Gyurkát* ért nagy keserűségről, a kit míg a börtönben penészedett, a szép menyecske faképnél hagyott. A türelmetlen asszony egy másik cigány-nyal szökött meg s egyuttal elvitte a vajdának minden ingóságát. Hát tegnapelőtt betelt a jövendőlés: megkerült az asszony. A gyász-boborult vajda ezen anyira megörült, hogy mindent megbocsájtott a tékozló asszonynak és vagyona romjaiból fényes bankettet adott a Vörösmarti téri *Kalózi* vendéglőben, melyre összes alattvalói hivatalosak voltak. Am az már megszokott dolog, hogy az ilyen cigány-muri nem zajlik le veszekedés nélkül, hát bizony úgy történt ez alkalommal is. Olyan patáliát csapott a füstös sereg, hogy ijedten zárták be a kapukat a közelben lakók, a csárdából pedig gyorsfutárt menesztettek a rendőrségre, a honnan néhány rendőr rögtön a helyszíneire vonult és lecsillapította a fölberzenkedett kedélyeket.

Közgazdaság.

Egyről-másról.

Darányi *Ignác* földmivvelésügyi miniszternek a főrendek előtt tett kijelentéséből megtudtuk, hogy milyen intézkedésekkel igyekszik a kormány biztosítani az aratási munkálatok békés lebonyolítását. Ezek szerint az esetleges bajok elhárítása végett 40,000 főnyi munkástartalékot tart készletben. A munkástartalékokat Mezőhegyesen, Bábólnán, Kisbéren és Munkácson szervezi s a törvényhatóságok gondoskodni fognak, hogy a megszorult gazdák a kellő időben kiségitő csapatokhoz jussanak.

Tavaly néhány helyen szükség volt ugyan a rezerv munkásokra, de a mi a munkástartalékot jelentőségessé tette, ez inkább az a tudat volt, hogy a gazdák a legutolsó esetben is seghethetnek magukon idegen kézi erővel, ami a munkaadók álláspontját a munkásokkal szemben határozottan megerősítette, a munkásokat pedig visszatartotta a tulzásoktól. A munkástartalék készletbe helyezésének tulajdonképpen hasznát ebben az évben is ebben a jelentőségében keressük. Birjon az intézkedés a biztosítás jellegével, mely azonban csak a végső szükség esetén vétessék igénybe, mert hisz az aratásnak idegen munkásokkal való lebonyolítása csak momentán segít a helyzetet, következményeiben azonban nem megoldja, hanem még jobban elmérgesíti a munkáskérdést s a szocializmus egyes gyupontjai éppen tarthatatlanná teszik a munkaadók helyzetét.

Ne ámítsuk tehát magunkat azzal, hogy a munkástartalék intézményében az idők végéig kellő hatékonyságu orvosszert birunk; ma azonban sajnos, szükség van még reá s ez okból a miniszter intézkedését, pusztán az aratás biztosításának szempontjából ítélve meg a helyzetet helyeselnünk kell.

Maga a munkáskérdés, a szocializmus s a kisemberek bajainak egész komplexuma ma még teljesen elintézetlen kérdést, mint azt *Keglevich* *István* gróf a szövetségi törvényjavaslat tárgyalása folyamán kifejtette. A nemes gróf a bajok szanalására még a szövetségi törvényben lefektetett módot sem tartja alkalmasnak, mert szerinte a legelső kötelesség az eladósodott kisgazdát megmenteni. E felfogás nyomain haladva, körülbelül ahhoz a propezi-czióhoz jutunk, melyet a *Smalovszky* *Valér* tollából részletesen kifejtve ismertünk meg s abban áll, hogy egy létesítendő hitel-szövetkezeti hálózat ne csupán a jövőbeli hiteligenyek kielégítésére szoritkozzék, hanem konvertálja az eladósodott földbirtokosok magas kamatu terheit is, mert ennek híján a gazdaosztály lábraállítására irányuló igyekezet hiu kísérletezés marad.

Tényleg, a szövetségi törvény a földbirtok régi terheinek könnyítése körül nem vállalt szerepet, ez a jövő feladata marad, eltekintve azonban attól, hogy az összes krónikus eredetű bajokat egyszerre ki nem gyógyítja nem kicsinyelhető az a hatás, melyet tőle az uszora által nyomott kisemberek hitelviszonyainak javítása körül várunk. A ki ismeri a kisemberek tarthatatlan hitelviszonyait, annak már a szövetségi törvényben is egy igen hathatós módját kell látnia a segélynyújtásnak s ezek közé tartozik gróf *Mailáth* *József* is, a ki a főrendházban tartott szűbeszédjével a kisemberek bajainak alapos ismerőjeként s a szövetségi eszme buzgó apostola gyanánt mutatta

be magát. Mailáth gróf eleitől fogva behatóan foglalkozik a szocializmus kérdésével s tisztán látja a kérdés összes vonatkozásait s látja ennek sötét hátterét: a mezőgazdaság elhanyagoltságát szemben az ipar s kereskedelem favorizálásával.

„A mi fejlődésünk tulrohamos és egészségtelen — ugymond — a gyenge alapok nem bírják meg a hatalmas épületet.“ Ez a nagy terhet viselő s meggyengült alap a mezőgazdaság, melynek hordképességét s egyensúlyban maradását erélyes, független közgazdasági politikával kell biztosítani.

Ennek a közgazdasági politikának egyik eszköze gyanánt elfogadják s üdvözlő a szövetségi törvényt, mert át van hatva a szövetségi mozgalomnak minden vonalon való fontosságától; óhajta azonban, hogy állami beavatkozás e téren sem bénítólag hanem serkentőleg hasson a társadalmi tevékenységre.

Annak idején ugyanezen felfogás megvilágítása mellett láttuk a szövetségi törvényjavaslatot, amely most a gróf Majláth beszédében tükröződött vissza; annál inkább üdvözljük tehát a nemes grófot, mint olyat, akit alapos előképzettség s gyakorlati tapasztalatain épült meggyőződése hivatottá tesz arra, hogy az elsők között vezessen a közgazdasági politika csatavonalán.

*** Gabonauzsora és a bíróságok.** Rendkívül érdekes ítéleteket hoztak a napokban gabonaperekben, melyek abból eredtek, hogy a kisgazda potomáron lekötött buzáját a szállítás idejére szállítani nem volt képes és a vevő a kötési és szállítási árak között felforgó különbözeteket követelte. A szegedi kir. tábla ítéletileg kimondta, hogy a *kisgazda, hogy ha határidőre ad el saját termései gabonát, a határidő lejártakor csakis azt tartozik szállítani, amije tényleg termelt.* Ha termése kevesebb a lekötöttnél, avagy éppen semmije sem termelt, a kisgazda nem köteles semmiféle differenciákat sem készpénzben fizetni. Nagyobb jelentősége van a joggyakorlat terén a gyulai törvényszék hasonlóhozott ítéletének, amennyiben a határidőzletti ügyek legtöbbje végérvényes döntésül a királyi törvényszékek illetékessége alá tartozik. A gyulai törvényszék határozata ugyanis az, hogy ha az őstermelő reménybeli termésből a szállításra kötelezett mennyiséget nem produkálhatja, úgy sem a szállításra, sem az értékkülönbőzöt megfizetésére nem kötelezhető s csakis annyit tartozik szállítani ami az arató rész, vetőmag és családjának szükséges kenéjére való levonása után megmarad. Megkönnyebbüléssel fogadjuk ezt a humánus és igazságos ítéletet most, amikor a bíróságok előtt Dél-Magyarországon egész sereg gabonaper vár lebonyolításra. Mi a kisemberekkel kötni szokott, ugynevezett határidőüzletekben eleitől fogva az ő tájékozatlanságukkal s gyámolatlanságukkal való visszaélést láttuk, szép és emberies dolog tehát, hogy az igazságszolgáltatás védelmébe fogadta a gyámoltalanokat és nem szolgáltatta ki százak megszázasz exisztenciáját, különben alakilag korrektt jogi alapon támasztott követeléseknek. Reméljük, hogy jelen két elvi határozat, melyekkel régebben a kuria is analog döntvényt hozott, megállapítja az eddig még hiányzott, egységes joggyakorlatot. Közlendőnek tartjuk még e helyen, hogy a fehértemplomi kir. törvényszék Löwy Károly, temeskubini lakos ellen, bünvádi eljárását indított, miután Löwy a kisgazdától vett buzát a szállításkor, azaz a kifogással, hogy az silány, nem fogadta el, hanem az első minőségű buzának a szállítás idején levő piaci árát véve tekintette, a földműveseket a túllük eredetileg kitöltetlenül vett váltók alapján beperelte.

Moórról írja levelezőnk: A szénakaszálás már megkezdődött és elég jól fizet. Az összes gabonának igen jól állanak nem csak Moórott, hanem a vidéken is, s ha csak valami elemi csapás nem éri, kedvező aratásra lehet kilátás;

ugy szintén igen szépen fejlődnek a kapás növények is. Itt azonban a fő a bortermelés. A szőlők már virágzásnak indultak s igen jó termést lehet reményelni.

*** Állatbetegségek a megyében.** Veszettség: Czece 1 udvar. — Rühkór: Sárkeresztur 1 udvar. — Sertésvész: Aba 1 pusztá, Ercsi, Csókakő, Herczegfalva, Igar, Jenő 1 udvar, Káloz 1 pusztá, Moór 1 udv., Pákoz 2 udvar, Polgárdi, Szabad-Battyán 1 pusztá, Seregélyes 1 u., Szent-Ágota 3 u., Vaál 1 udvar.

IRODALOM.

A „Pillangó“ 20-ik számából a következő „Memento“ című költeményt közöljük:

Memento.

Gyengéd célzások, az évnegyed alkalmából.

Ismét elrepült egy évnegyed
Három hó elröpült megint,
Mily pompás, hogy a „Pillangó“
Három óra csak egy forint!

A »zöldben« gyakran előli
Az embert a nagy unalom
Nem gondolják, hogy egy forint
Játszva segíthet a bajon.

A vicczek egész garnadát
Szállítjuk portoménten
Annak a ki praenumerál
Innen és túl a tengeren.

Szállítjuk napra, pontosan.
A fenti díjszabás szerint...
Mily pompás, hogy a »Pillangó«
Három óra csak egy forint!

A „Pillangó“ eddig megjelent számai bizonyítják létjogosultságát. Kiadóhivatala Budapest, VI. Terezkörút 35. sz. a. Mutatvány-számot ingyen küld.

A közönség köréből.*

Tekintetes dr. Bierbauer Viktor városi tisztí főorvos urnak.

Köztudomásu dolog, hogy most boltozzák a Simor-utcazi csatornát. Hogy a csatorna vize a munkálatokat ne akadályozza, a medret lecsapolták. Azonban a Felmayner-féle fastógyárnak a vize szüksége lévén, kieszközölték, hogy a halpiaczi hidnál a csatornát elrekeszthessék. Ez így mind jó volna, legföllebb azt mondhatnók, kinek mi köze hozzá! — de most jön a bökkenő. A hidnál megszorult csatornavíz, lefolyása nem lévén, a gyárnál magába szedett büzös festékanyagokkal állandóan fertőzteti a környék levegőjét. Pedig ez a városnak egyik legélénkebb forgalmu helye, a hol csak olyan rendes adófizető polgárok laknak, mint akármely részén a városnak. Azt kérdezzük tehát most a főorvos urtól, mint a közegészség leghivatottabb örétől:

1. Van-e tudomása arról, hogy a halpiaczi hidnál minő veszedelmes vitorlat rontja a környék levegőjét?

2. Mint a belvárosi kath. kör buzgó látogatója a közegészség legkezdetelegesebb követelményeivel összeegyeztethetőnek tartja-e a kör kerthelyiségének közvetlen szomszédságában levő büzfészeknek tovább is szó nélkül való megtűrését?

3. Szándékozik-e ez ügyben erélyesen fellépni és sürgősen intézkedni, hogy a város polgárságának a tiszta levegőhöz való föltétlen jogai megóvassanak?

Nem találja a főorvos ur ezt feltűnőnek, hogy éppen most, mikor a „Fejermegyei Napló“ leleplezése következtében a közönség figyelme ugys ezen mizériák felé fordult, ezek folyton ismétlődjenek?

Hát mindig a szegény ember buza s rüvidebbet a gazdag gyártulajdonosokkal szemben s mindig azoknak érdekei legyengettesenek a kevésbé asserencsés polgárok rovására? Azért, hogy a gyárosok ne legyenek kénytelenek viz-

* E rovatban közöltékért felelőséget nem vállal a szerkesztőség.

szükségletükről és mérgelesrakó-helyekről nagyobb költséggel gondoskodni, mi szenvedjünk azért, mi, keserves munkában izzadók?

Ismerve a főorvos urnak lelkiismeretes kötelességérzetét, reméljük, hogy szavunk nem fog eredménytelenül elhangzani a pusztában.

Több városi polgár.

Gabonaárak.

— Piaczi árak 1898. június 15. —

Buza	11:50	— 12:00
Rozs	8:00	— 8:50
Árpa	6:40	— 6:80
Zab	—	—
Tengeri	6:00	—

Fontos

magánosok-, bankházak-, takarékpénztárak-, egyletek-, társulatok-, ékszerészek és kereskedőknek.

Első O. biztosító-társaság betörés ellen.

Magyarországi vezérképviselősege Budapest VI. Váci-körút 35-ik szám.

A müncheni viszontbiztosító-társasággal (részvénytőke 10 millió márká) 1898. január hó 17-én létrejött megállapodás értelmében ezen társaság mindazon igény tekintetében, a mely az „Első osztrák biztosító-társaság betörés ellen“ biztosítási szerződése alapján támasztatik, egyetemleges kötelezettséget vállal.

Biztosítás betörésnél előforduló elvesztéssérülés vagy megsemmisítés ellen:

- a) minden ingó és értéktárgyagnál a házban a városban vagy a városon kívül nyaralóban.
- b) készpénz vagy értékpapiroknál.
- c) áruraktáraknál, arany vagy ezüst tárgyagnál és ékszereknél.

A biztosítás az eseten is érvényes, ha a betöréses kár az üzlethez vagy a házhoz tartozó egyéntől származik. Felvilágosítások az intézet irodájában nyujtának, Váci-körút 35. ahol vidéki képviselők ajánlatai is elfogadtatnak.

Eladó ház.

Egy 8—9 évig adómentes 1000 frtot jövedelmező ujonan épült

HÁZ
nagy udvar, kert és kitűnő ivóvíz szolgáltató kuttal, istállóval — szabadkézből jutányos áron **ELADÓ!**

Tudakozódhatni Szirkovits G. M. Kossuth-utcazi irodájában és a háznál Zöldfa-utca 17. szám alatt.